Deloitte tarafından Orta Avrupa'nın görünümüyle ilgili olarak CFO'lar ile yapılan bir anket iyimserliği pekiştiriyor. CFO'ların yüzde 80'i bu yıl bölgede işsizliğin azalmasını ya da aynı kalmasını, yüzde 71'i de 2017 içinde gelirlerinin artmasını bekliyor.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

DOĞU VE ORTA AVRUPA'NIN YILDIZI PARLIYOR

Doğu, Orta ve Güney Avrupa ekonomisi son dönemlerde yükselişe geçti. Bölgenin kilit ülkelerinden Polonya Macaristan, Çek Cumhuriyeti Slovakya ve Romanya; Asya Pasifik dışında dünyanın en hızlı büyüyen bölgesini oluşturuyor. Bu ülkelerde tüketici talebi hızla artarken, işsizlik komünizmin sona ermesinden bu yana en düşük seviyelerde.

Hazırlayan: **Evrim KÜÇÜK**

Uluslararası Para Fonu'na göre Doğu, Orta ve Güney Avrupa olumlu bir ekonomik görünüm sergiliyor. Dünya genelinde içe dönük korumacı ekonomik politikalar, ani daralan küresel finansal koşullar, gelişmiş Avrupa ekonomilerindeki yeni şoklar ve ücret artışları bölge için risk oluşturmasına karşın, bu ülkelerde büyümenin devam ettiği, güçlenen küresel faaliyetlerle devam eden destekleyici yerel makro ekonomik politikaların yardımıyla yakın dönem beklentilerin olumlu olduğu belirtiliyor.

Kısa süre önce açıklanan Deloitte raporuna göre de bölgenin kilit ülkelerinden Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Romanya; Asya Pasifik dışında dünyanın en hızlı büyüyen bölgesini oluşturuyor. Bu ülkelerde tüketici talebi hızla artarken, işsizlik komünizmin sona ermesinden bu yana en düşük seviyelerde. Azalan enflasyon ve enerji fiyatları da reel gelirin artmasına yardımcı oluyor.

İşsizliğin azalması bekleniyor

Deloitte tarafından Orta Avrupa'nın görünümüyle ilgili olarak CFO'lar ile yapılan bir anket de iyimserliği pekiştiriyor. CFO'ların yüzde 80'i bu yıl bölgede işsizliğin azalmasını ya da aynı kalmasını beklerken, CFO'ların yüzde 71'i 2017 içinde gelirlerinin artmasını bekliyor. Bu ülkelerin zayıf ve güçlü yanlarının incelendiği Financial Times'ta yer alan bir analizde ekonominin ivme kazandığı bölgenin yabancı yatırım için yarıştığı belirtiliyor.

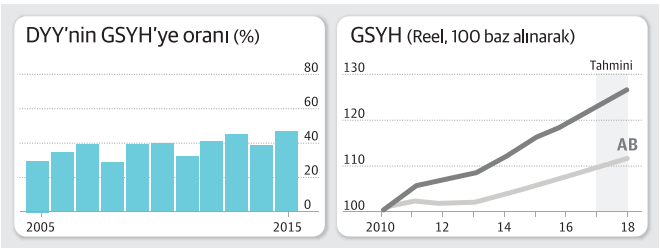
POLONYA: ORTA AVRUPA'NIN EN BÜYÜK PAZARI

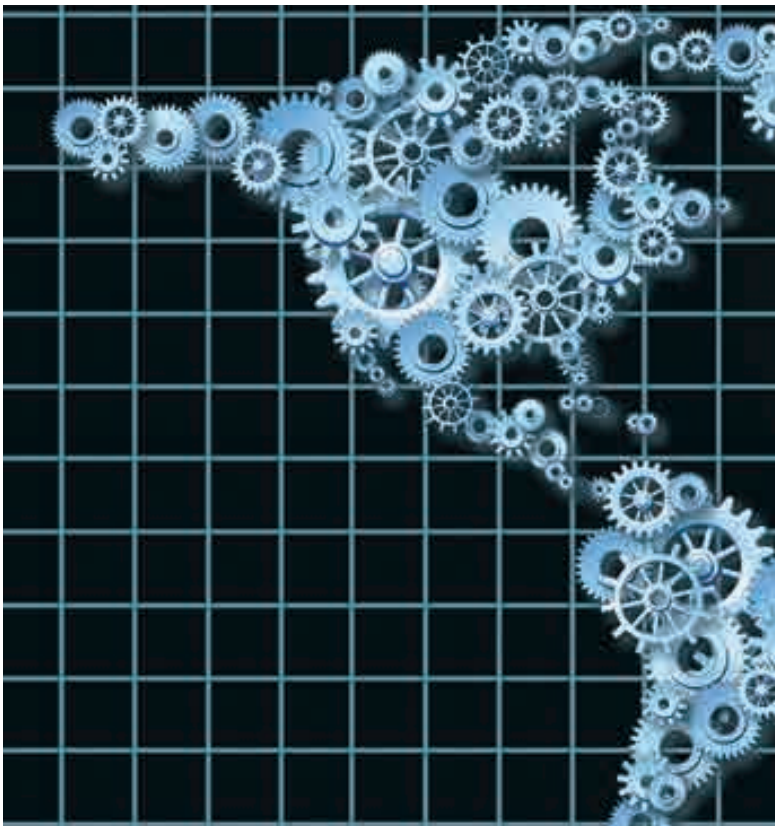
Güçlü yanları: Orta Avrupa'nın en büyük pazarı ve Avrupa'nın en hızlı büyüyen pazarlarından. Geçtiğimiz yıl ekonomisi yüzde 2.7 büyüdü. Kişi başına gelirin AB ortalamasına oranı yüzde 39.3. Küresel finans krizinden ve Euro Bölgesi krizinden bu yana büyüme sürüyor. Batı Avrupa pazarlarına kıyasla işgücü maliyeti düşük. Eğitim standartları hızlı gelişme gösteriyor.

Zayıf yanları: Bölgeler arasında geniş refah farklılıkları yaşanıyor. Bürokrasi iş yapmayı güçleştirebiliyor. AB'nin geri kalanı ile kıyaslandığında altyapı daha az gelişmiş durumda ancak yatırımlar altyapının hızla gelişmesine yardımcı oluyor.

Fırsatlar: AB'nin yapısal fonlarının en büyük alıcılarından olan Polonya, yeni yatırımlar için önemli fırsatlar sunuyor. Düşük işsizlik oranı tüketici güveninin ve harcamaların artmasına yardımcı oluyor.

Riskler: Adalet Bakanlığı, bazı milliyetçi ekonomik politikalar uyguluyor. Liberal demokrasiye uymadığı düşünülen bazı reformların AB'nin tepkisini çekmiş ve protestolara neden olmuştu.

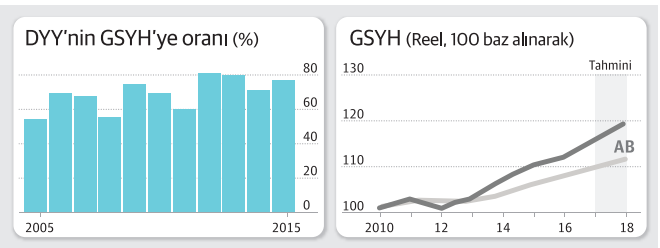
MACARİSTAN: İŞ YAPMA KOLAYLIĞINDA İLK SIRADA

Güçlü yanları: Gelişmiş bir ekonomisi ve yüksek eğitim standartlarına sahip. Kişi başına gelir AB ortalamasının yüzde 42'si. Söz konusu 5 ülke içinde iş yapmanın en kolay olduğu ülke olarak değerlendiriliyor. Orta ve Doğu Avrupa'nın kalbinde bulunan ülkede gelişmiş bir demiryolu ağı da var.

Zayıf yanları: Finans krizinden en ağır hasarı almış ülkelerden Macaristan'da canlanma Fidesz hükümetinin uyguladığı ortodoks olmayan politikalarla hız kesti. Büyüme 2014'te güçlendi ancak sonrasında ekonomi politikaları komşularına göre daha az öngörülebilir oldu.

Fırsatlar: Büyük otomobil endüstrisi ve elektronik sektörü, bu alandaki firmalar için önemli fırsatlar barındırıyor. 'Outsourcing' ülkenin bir diğer artısı.

Riskler: Fidesz hükümeti, bazı sektörlerde yabancı yatırımcılar için hayatı biraz zorlaştırdı. Göçmen politikası AB ile gerginlik nedeni oldu. Sivil toplum kuruluşları ve Budapeşte'deki Orta Avrupa Üniversitesi üzerinde artan baskılar endişe yaratıyor.

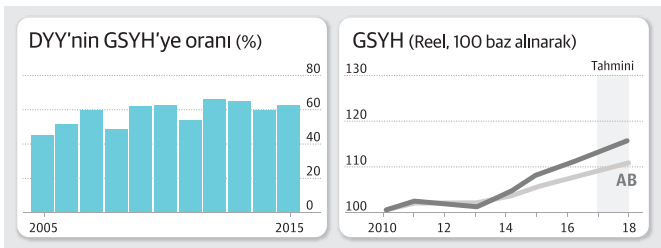
ÇEK CUMHURİYETİ: İLERİ TEKNOLOJİ SEKTÖRÜ HIZLA GELİŞİYOR

Güçlü yanları: Bölgenin en zengin ve en gelişmiş ekonomilerinden. Kişi başına gelirin bu yıl yüzde 58 ile AB ortalamasının üzerine çıkacağı tahmin ediliyor. Ayrıca en iyi altyapıya sahip ülke. Komşularına göre maaşlar daha yüksek olsa da işgücü vasıflı ve iş ortamı çekici.

Zayıf yanları: Polonya gibi ülkelerle karşılaştırıldığında daha küçük bir iç pazar. Bu da ülkenin Euro Bölgesi'nin talebindeki değişimlere karşı kırılgan yapıyor.

Fırsatlar: Büyük otomotiv ve elektronik sektörleri, mühendislik know-how açısından derin bir havuz oluşmasını sağlıyor. Nano-teknoloji endüstrisi ve yüksek teknoloji ürünleri endüstrisi hızla gelime gösterdi ve yatırımcı için güzel fırsatlar yaratıyor.

Riskler: Çek Korunası'nda geçtiğimiz nisan ayında kur tavanının kaldırılması nedeniyle ülkenin parası değerlenebilir ancak döviz hareketleri şimdiye kadar makul bir şekilde gerçekleşti. Bu yıl yapılacak seçimler siyasi riskler meydana getirebilir.

SLOVAKYA: İŞ GÜCÜ VERİMLİLİĞİNDE BÖLGE LİDERİ

Güçlü yanları: Son on yılda yapılan güçlü reformlarla ülke bölgenin zengin ülkelerinden birine dönüştü. Geçen yıl yüzde 3.3 büyüdü, kişi başına gelirin bu yıl AB ortalamasını aşacağı öngörülüyor. 2009 yılından bu yana Euro üyesi olması, özellikle Euro Bölgesi'ndeki yatırımcılar için kur risklerinin azalması anlamına geliyor. KPMG verilerine göre Slovakya, bölgede işgücü verimliliğinde lider.

Zayıf yanları: İşsizlik yüzde 9'un altına gerileyerek 1990'dan bu yana en düşük seviyede ancak bölge standartlarının üzerinde. Ayrıca maaşlar konusunda rekabet gücü azaldı.

Fırsatlar: Başarılı otomotiv sektörü, 2018 yılından itibaren Jaguar Land Rover fabrikasıyla daha da güçlenecek. Tedarik zinciri, mühendislik, elektronik ve IT sektörleri de güçlü. Başkent Bratislava, Viyana'ya araba ya da trenle sadece 1 saatlik mesafede.

Riskler: 3 partili koalisyonun istikrarına dair endişeler var. Ancak 2020'den önce bir seçime gidilmesi beklenmiyor.

ROMANYA: TARIM SEKTÖRÜ YATIRIM BEKLİYOR

Güçlü yanları: Diğer dört ülkeye göre daha yoksul ve daha az gelişmiş. 2007'de AB üyesi oldu ancak bu işgücü konusunda rekabeti daha da zorlaştırdı. Geçtiğimiz yıl yüzde 4.8 ile söz konusu 5 ülke içinde en iyi performansı gösterdi. Son üç yılda kaydettiği hızlı büyüme ve AB, Balkanlar ile Batı Avrupa'nın bağlantı rotası üzerinde olması nedeniyle Deloitte tarafından 'yeni rota' olarak değerlendiriliyor.

Zayıflıkları: Hukuk, bürokrasi açısından diğer dört ülkeden daha az gelişmiş kabul ediliyor. Yolsuzlukla mücadelenin yeterli olmadığı belirtiliyor.

Fırsatlar: Altyapı ve inşaat sektörlerinde sıçrama potansiyeli bulunuyor. Diğer yandan, kaliteli ekilebilir alanların büyük olduğu ülkede tarım sektörü de modernize edilmeyi bekliyor. Karadeniz limanlarına erişimi, ülkenin güçlü yanlarından.

Riskler: Başkan Klaus Iohannis, yolsuzlukla mücadeleyi öncellikleri arasına alsa da aralıkta işbaşına gelen hükümet tartışmalı 'af kanunu' nedeniyle büyük çaplı protestolarla karşı karşıya kaldı.

